

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Dr. Josip Tonkli pred svojimi volilci v Kobaridu.

Gospod dr. Tonkli polagal je 10. septembra račun o svojem delovanju kot državni poslanec svojim volilcem iz Tolminskega okraja v Kobaridu. Tudi tukaj se je bilo zbralo nad 300 volilcev iz vseh krajev Soške doline. Govor, ki je bil večkrat z burnimi živioklici in ploskanjem vzprijet, glasi se v glavnih potezah tako-le:

„Slavna gospoda, slovenski možje! Vsled obljube pri mojej volitvi, da se bodem potezal po mogočnosti za vsakovrstne gmotne in duševne interese svojih volilcev sem, uže v prvi sesiji državnega zbora poudarjal važnost državnih in skladovnih cest na Goriškem sploh in v okrajnem glavarstvu Tolminskem posebe. Dokazoval sem nevarnost strmih klancev na državnej cesti iz Gorice na Koroško in potrebo mostov čez potoke, ob večjem dežji promet zabranjujoče, ter poudarjal važnost ceste od Kobarida do Idrije, katera naj bi se za državno vzprijela. Vsled mojega prizadevanja se je v tem oziru mnogo zboljšalo, drugo — nadejam se — bude se doseglo v kratkem.“

„Razupito predelsko železnico sem spravil na dnevni red ter se za njo poganjal, dokazovaje njeno potrebo iz strateških ozirih in kazaje na to, da ona veže po najkrajšem potu Rudolfovo železnico s Trstom, ter se nadejam, da so se merodajne vojaške osebe o resnici moje trditve prepričale, ter se ne bodo ustavljale tej železnici. In ako bi imela biti ta zavržena, naj bi se saj Rudolfova železnica od Loke preko Idrije čez sv. Lucijo v Gorico do Trsta podaljšala.“

Govornik preide potem na novo polje ter utemeljuje potrebo urejenja starih in uvedanja novih davkov, da bi se pokrili stari po ustavovercih proučeni deficit, jamči, da se zemljiški davek nij povišal, hišni davek pa tako uredil, da plačujejo premožnejši posestniki in graščaki večji davek nego

režeži; dalje, da se je colninski davek največ zvišal od takih od zunaj upeljanih rečij, katere ne spadajo k najpotrebnejšim predmetom za življenje. Upeljanje borznega in progresivno-osobnega dohodninskega davka sprožil je klub desnega središča, kateri je predložil za borzni davek posebno postavbo, pri kateri je tudi govornik sodeloval; postavbo o dohodninskem davku bo pa predložilo ministerstvo samo v prihodnej sesiji. S pomočjo teh bode gotovo ravnotežje mej stroški in dohodki upeljano, in torej državno gospodarstvo popoluoma urejeno.

Priča za pravilno postopanje večine državnega zbora in ministerstva na gospodarskem polju je to, da se je kredit v zadnjih treh letih zdatno zboljšal, in da so se obresti za posojila znižale, ter da nij treba vladi moledvati pri tujcih za državna posojila, ker je dobi po tako ugodnej ceni, kakor nikdar poprej.

Gledé narodne enakopravnosti, pravi govornik, da se je boril v društvu z vsemi slovenskimi poslanci, da se upelje slovenski jezik v srednje šole in v vse cesarske urade, in tako pripomogel, da se je upeljal na Kranjskem slovenski kot učni jezik na gimnazijah, ter da se ne odbijajo več slovenske uloge na Štajerskem. In to, kar velja za Kranjsko gledé učnega jezika, bude moralo veljati tudi pri nas, ker zdaj nij več izgovora, da nijmamo pripravnih šolskih knjig.

„Slovenski možje! Kar je voda za ribe, kar je zrak za živali in človeka, to je jezik za ljudstvo, za narode; kakor riba brez vode, človek brez zraka ne more živeti, tako ne more živeti noben narod brez jezika. Slovenski narod je, živi, torej ima pravico terjati, da se mu neprikračena dovoli raba slovenskega jezika v vseh šolah, v vseh uradih in v javnem življenju sploh.“

„Ljudska omika sloni na narodnej ljudskejšoli, torej ima biti in ostati za slovenski rod v ljudskih šolah slovenski kot učni jezik. Kakor je za Nemce ljudska šola nemška, za Francoze francoska,

za Lahe laška, tako mora biti za Slovence ljudska šola slovenska. Mi nijmo sovražniki nemškemu jeziku, ali kar sovražimo iz dna duše, to je potujčevanje našega naroda; upeljava nemškega jezika v ljudsko šolo pomeni pa ponemčenje, potujčenje Slovencev, in zatorej se moramo z vso močjo uprirati upeljanju nemškega jezika v ljudsko šolo.“

„Mi pripoznavamo važnost in potrebo znanja nemškega jezika gledé kulturnega pomena in pa kot posredovalca mej nami in družimi avstrijskimi narodi; za to mu hočemo odmeriti primeren prostor na meščanskih, trgovskih in srednjih šolah, na katerih naj bi se nemški jezik poučeval kot obligaten predmet; in to zadostuje, ker na podlagi materinskega jezika se laglje tudi nemškega in vsakega drugega jezika naučimo; a na ljudskejšoli se nikjer ne poučujejo še drugi jeziki mimo narodnega, in kar velja za vse druge narode, veljati mora tudi za nas Slovence, ako hočemo dospeti do višje narodne kulture, kakor drugi narodi.“

„Gledé jezika v uradih je vsem znano in neprepirno, da so uradi in uradniki zarad ljudstva ustanovljeni in postavljeni, in ne narobe; zatorej morajo uradniki uradovati v jeziku ljudstvu umevnem, torej v narodnem, in za slovensko ljudstvo v slovenskem jeziku; kdor hoče slovenskemu ljudstvu služiti in iz njegovih davkov plačo dobivati, ta mora znati slovenski jezik. Tako je pri vseh narodih; na Nemškem je uradni jezik nemški, na Laškem laški, na Francoskem francoski; to mora veljati tudi za nas, in na Slovenskem ima biti uradni jezik slovenski, tako veleval člen 19. ustanovnega zakona. To nam je obljubljeno v prestolnem govoru, kar je program sedanje vlade. Sedanje ministerstvo ima trdno voljo izpeljati narodno enakopravnost obče in tudi za nas Slovence, ter narediti mir in spravo mej narodi; in zatorej sem ga podpiral tudi jaz in ga

LISTEK.

Zarota na Kavkazu.

(Poslovenil Jazbeški.)

I.

(Dalje.)

Nič več nij bil truden. Šel je proti carskemu dvoru in vedno premišljeval, kako bi se mogel zahvaliti caru. Pride pred zimski dvorec. Stražnik mu prezentira. Brez zavire pride v dvorec po širocih, z dragimi preprogami pogrnenih stopnicah. Noben stražnik, katerih je mnogo, ga ne vpraša, kako in kaj? Se je mar kaj važnega prigodilo v dvorci? Znabiti je kaka svečanost, ali so pa prišli imenitni gostje, da se zanj nikdo ne zmeni. Brez vseh zavir pride v drugo nadstropje; tam se obrne v obširno, z redkimi cvetočimi rastlinami in južnim sadnim drevjem obdano galerijo. Od tod v veliko svetlo vežo, od koder drže mostovži na vse strani.

„Če sem tako daleč prišel, bom še dalje,“ go-

vori sam seboj. „Kdo me bo neki nazaj pognal? Morda bom le videl cara, da se mu zahvalim. Če ne, oglasim se pri carskem pobočniku, da me zapíše k avdijenci.“

Urno stopa po dolzem, z debelimi preprogami pogrnenem mostovži. Na levi bila so visoka okna s pisanim steklom, drug blizu družega. Na desnici pa marmorjeva stena z mnogimi, s pozlačenimi rezbarijami olepšanimi vratmi. Taka vrata so bila tudi konci mostovža.

Mladi častnik nij vedel, ali bi pritisnil na pozlačeno kluko ali ne. Nij si prav upal. Nij znal, ali se pride skozi ta vrata v carske sobe. Njegovo nepremišljeno usiljevanje bo caru morda zoprno, mislil si je.

„Naj bo kar hoče,“ rekel je glasno, „moja dolžnost je, zahvaliti se premilostljivemu caru. — Častnik carske garde mora biti pogumen, ne sme se ničesa bati.“

Pritisnil je na kluko. Jasno doneči glas se je razlegal po praznem prostoru. Odpre še notranja vrata in pride v prekrasen salon. Stene prevlečene

so z žametom, na katerem blesti brezštevilno zlato-vezenih zvezdic. Okrog pri zidu je divan. V sredi salona stoji umetno izdelana marmorjeva miza, na njej mnogo lepe, zlate in porcelanaste mizne oprave. Težak pozlačen svečnik visi sredi sobane.

Še mnogo drugih dragocenostij je v sobani, ali mladi častnik jih nij ogledaval. Trdnejše nego kedaj je sklenil iti naravnost proti svojemu cilju in hitro gre proti drugim vratam.

Bile so zaklenjene. Potrka, da si je uže skoro obžaloval svojo predrznost. Začujejo se lahke stopinje, in vrata se odpro. Pred njim stoji mlada dama, ki ga začudeno gleda. Bila je kakih šestnajst let stara. Mladi stotnik še nikdar nij videl tako milega in idealnega obraza. Rumeni lasje vili so se lepo okrog glave. Bila je vitke rasti in v priprostej obleki; njena polt bila je bela, roke nežne; bila je podobna vili. Kakor priraščen stal je mladi častnik pred to damo, nobene besede nij mogel izpregovoriti, dokler ga nij predramila starša dama, ki je sedela pri mizi sredi odprte sobe in rekla:

„Kaj hoče gospod? Carevna, vprašaj ga vender!“

bom še dalje podpiral, dokler se bode tega programa dejansko držalo.“

„Dragi rojaki! človeku prirojena je vera, narodnost in patrijotizem, to je ljubezen do svojega vladarja in države. Kdor zameni narodnost, ta izgubi tudi svoj značaj in patrijotizem in postane lahko izdajalec domovine in države. Kar velja za posameznega človeka, to velja tudi za narode. Slovenski narod ljubi svojo vero, svojo narodnost, domovino in svojega priljubljenega viteškega vladarja; kdor nam zabranjuje izvedenje narodne enakopravnosti, ta nas hoče potujčiti bodi si z germanizacijo, bodi si z italijanizacijo, in nas hoče pripraviti sposobne za utopljenje v pangermanizmu ali v pañitalizmu; zato je tak človek ne le naš sovražnik, ampak on je tudi sovražnik države, sovražnik Avstrije. Avstriji žuga od zunaj nevarnost od pangermanizma in pañitalizma; za prvega se poganjajo vitezi plavice za drugega irredenta. Ultra-nemške viteze stori knez Bismarck sam neškodljive s tem, da vidi v močnej, na znotraj pomirjenej Avstriji, svoji zaveznici, večji interes, večje poročstvo za obstoj nemškega cesarstva, nego v aneksiji avstrijsko-nemških dežel z nemškim cesarstvom, in zato je on sam izdajno delovanje modrocvetličnih avstrijskih vitezov. Laško irredento so pa gojile vse dosedanje ustavoverne vlade, ker so podpirale lahonstvo na Primorskem, Slované pa na steno pritiskale. Ker prebivajo na Primorskem zraven manjšine Lahov le Slovani, državi in presvitlemu cesarju in njegovej najvzvišenejši dinastiji neomahljivo udani, zamore se irredenta le s Slovani zatreti, s tem, da se vsi Slovani na jugu združijo v jedno samo upravno skupino, **Slovenijo ali Ilirijo**, in da se jim podeli polna in neomejena narodna ravnopravnost, ker združena Slovenija ali Ilirija postala bo tako močna trdnjava, da si na njej razbijajo irredentovci vse svoje glave. In v to pomozi Bog!“

Deželni zbor kranjski.

(X. seja dne 30. septembra 1882.)

(Konec.)

Poslanec Klun poroča v imenu odseka za letno poročilo deželnega odbora o dušnem pastirstvu na Studenci in nasvestuje, da se dovoli letna remuneracija 60 gld. župnijskemu uradu pri Devici Mariji v Polji; da se oskrbovalni stroški v Ljubljanski hiralnici v znesku 951 gld. 92½ kr. dovolijo za bolnike, ki so na račun dežele v hiralnici.

Dr. Bleiweis vitez Trsteniški nasvetuje, naj se deželni odboru naroči, da gleda, kako v okoliših priti prenapolnjenju deželnih blazničnih prostorov na Studenci.

Dr. Schrey pravi, da, ko bi se hotela dozidati norišnica na Studenci, bi to veljalo ogromno svoto, katera bi uničila vse deželno premoženje. C. kr. deželni zdravstveni svet bil je tako naiven,

da je čuvši, da je kranjska dežela dobila 80.000 gl. od države, poslal dober svet, kako da bi se ves ta denar porabil za zdravstvene namene. Tem gospodom nij vstreči; in nij, da bi jih dežela poslušala.

Dr. Bleiweis vitez Trsteniški opomni, da se njegov predlog nij razumel, on neče da bi se vnovič zidalo z mnogimi stroški, ampak deželni odbor naj skrbi, kam z zmirom mnogobrojnejimi norci, kajti samo tlačiti jih v dosedanje prostore, da bi pobili drug drugega, to vender ne gre.

Dr. Vošnjak izjavlja, da ne bi mogel glasovati za predlog dr. Bleiweisa viteza Trsteniškega, da nij splošen. Zidati z mnogimi stroški kranjska dežela ne more več, in segati ne gre dalje. Leta 1860. bilo je stroškov za dobrodelne naprave 60.000 gl., danes jih je uže 180.000 gld. Tudi druge dežele imajo neizmerne troške za dobrodelne naprave, v prvi vrsti za blaznice. Tirolska mora financijelno propasti, ako pojde tako naprej, in tudi doklade Koroške dežele za take namene so uže neznosne, kajti znašajo 30%.

Dr. Schaffer pravi, da ne gre v takih zadevah poslušati zdravnikov. Njih predlogi so neznamen peščen prah, ki postane kaj hitro lavina v denarnem oziru. Ako se še kaj več zida, bode treba na Studenci popolnem samostalne uprave, kar bode veljalo mnogo novcev. Predlog dr. Bleiweis-Trsteniškega se potem zavrže in sprejme predlog, da se poročilo deželnega odbora odobri.

Dr. Savinšek konstatuje, da se je vsled reklamacij znižal zemljiški davek za Kranjsko poprek za 58.089 gld. 10 kr. in da bi bilo želeti, da pri tem ostane. V občeh znižal se je zemljišni davek precej, in za to se je zahvaliti centralnej komisiji za uredbo davka. Konečno toži vitez Savinšek, da delajo davkarski eksekutorji toliko stroškov davkoplačevalcem in nasvetuje, naj deželni odbor deluje na to, da se predloži izkaz plačil, izterjanih po davkarskih eksekutorjih.

Predlog se sprejme, in vsi dotični oddelki poročila deželnega odbora se odobre.

Potem se seja sklene.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 6. oktobra.

Podžupan **Požunski** prosil je ministerstvo notranjih zadev telegrafičnim putem, da naj bi preklicalo „brzi sod“, ker so nemiri v tem komitatu popolnem nehali. — Iz drugih komitatov pa prihajajo vznemirjajoče vesti o židovskih izgredivih; tako iz komitatov Oedenburg in Eisenburg. — Sama židovska „Pres. Ztg.“ priznava, da strahopetnost po deželi živečih židov močno obtežuje stanje. Ona piše od besede do besede: „Celo po vaseh in pristavah, kjer je najboljši red, kjer se o protizidovskih nemirih celo nič čulo nij, želé židje, da bi se jim poslali vojaki; in če se ustrezne njihovim prošnjam, obnašajo se izzivno proti kmetom ter jih s tem prav za prav še le opozarjajo, da so sploh antisemitični nemiri.“

Kakor se piše iz **Sarajeva**, dela namestnik deželnega glavarja baron Nikolić na tem, da se

pred vsem prevstrojijo občine. Okrajni predstojniki, posebno v oddaljenih občinah, ne morejo nič storiti brez sodelovanja poverjenikov. Muktarji pa nimate nobene plače ali koristi od svojega posla kot občinski glavarji. Če zahteva okrajni predstojnik, morajo storiti težaven pot preko gôr, tako da so včasih po več dñij od doma, in za ves svoj trud ne dobivajo nikakoršne nagrade. Pri takih okolišnih je umevno, da se ne dobé lahko sposobni župani. Po novem štatutu bi dobivali vsaj po jeden odstotek od onega davka, ki se je uplačal z njihovim posredovanjem. — Železnica Zenica-Sarajevo se je v godovni dan cesarjev slovesno odprla. — Zadnji čas slaboznani ravnatelj realne gimnazije Sarajevske dr. Koch in profesor Jovanovič odpuščena sta iz svojih služeb.

Vnanje države.

„Regierungsanzeiger“ priobčuje ukaz **ruskega** cara, s katerim je dvema k smrti obsojenima političnima zločincema Nagorny-ju in Jewsejev-u odpustil smrtno kazen ter ju pomilostil na prisilno delo v rudarijah nedoločenega časa in dvema drugima pol. zločincema znižal dobo prisilnega robstva.

Odnošaji mej **italijansko** vlado in **Vatikanom** postajajo vedno neznojeji. Sedaj se je zopet nekaj dogodilo, kar dela razmere še ostrejše. Tamošnji kraljevski Tribunal spoznal je sebe kompetentnega, da sodi o nekeje civilnej pravdi zoper Vatikan. Papež pa je te misli, da se nesme trpeti, da bi se tuji uradi umešavali v njegove zadeve ter je v Vatikanu samem postavil z „Motu proprio“ civilen tribunal. Prvi dve instanci obstojiti vsaka iz treh prelato, tretja pa iz sestanka obeh prvih. Postava, po kateri naj bi sodilo to novo postavljeno papeževo sodišče, nij omenjena in je menda tudi res nij.

Francoski prezident Grévy podal je papeževemu nunciju Msg. Czacky-ju kardinalski baret. Pri tej priliki je nuncij konstatiral prijazen vzprijem, ki ga je užil pri vseh stanovih francoskega prebivalstva ter se je jako pohvalno izrekel o francoskeje cerkvi, katera ima za svojo nalogo le to, da uči verozakon.

Dopisi.

Z Dunaja 4. oktobra. [Izv. dop.] (+ Fran Ptačovski. — Jurčičev „Tugomer“ v češkem prevodu.) Včeraj smo tukajšnji Slovani hladnej prsti izročili truplo **Frana Ptačovskega**, jednega najmarljivejših članov tukajšnjega slovanskega pevskega društva, dolgoletnega tajnika imenovanega društva. Pokojnik deloval je kot pisatelj in žurnalist za slovansko stvar, ter je imel svoje dni kot iskren slovansk domoljub mnogo pretrpeti. Ptačovskijev značaj bil je izvanreden; kdor ga je poznal, čislal ga je za vedno. Slednji čas je bolehal, a se vender podal na večje potovanje, dokler ga nij zdravnikov svet ustavil v Kölnu, od koder se je vrnil na Dunaj, ter čez kratek čas pretpel pozemeljske bolečine v 48. letu svoje starosti. Slovanskega pevskega društva pevci zapeli so mu v kapeli, kjer je bilo blagoslovljeno njegovo truplo, Tovačovskijev žalostinko in tudi na grobu, kjer je nagrobni govor govoril predsednik društva dr. Lenoč. Mlado in staro, vse je ihtelo in se solzilo o pretresljivem govoru. Mrtvaški voz krilo je mnogo vencev s slovanskimi trobojnicami. Večen spomin blagemu slovanskemu domoljebu!

Vladimir povzdignil je oči in videl nekaj let staršo damo, ki je bila tudi jako lepa, se držala zelo ponosno in prebirala neko pismo, nanj se pa niti ozrla nij. To mu je še bolj zmešalo glavo.

„Moje dame,“ prične častnik s ponižnim glasom, „tisočkrat vas prosim odpuščanja. Jaz vas nikakor nijsem mislil nadlegovati. Jezil bi se nad demonom slučajem, ki me je zapeljal semkaj.“

„Nič nepotrebnih besedij, gospod,“ reče starša dama, „povejte nama kratko in točno, kaj hočete?“

„K caru sem mislil iti, premilostljiva gospodičina,“ pravi Vladimir ter se prikloni.

Zdaj meri mlada gospica s svojimi temnimi očmi njegovo postavo. „Vi tedaj hočete k caru,“ pravi, začudivša se, „mar mislite, da se gre k caru kakor k polkovnemu poveljniku?“

„Mislil sem, da se mi ponudi priložnost,“ jej odgovori Vladimir, ki je vedel da stoji pred dvema dvornima damama.

„Vi hočete naravnost k caru, kakor da bi moral na Vas čakati.“

„Milostljiva gospodičina, veleli ste mi kratko in točno govoriti“, jej odgovori častnik in se uljudno prikloni.

Malo se je posmejala. Pogledala je svojo tovaršico, stopila je hitro k njej, ter jej zašepetala nekaj na uho. To priložnost je hotel Vladimir porabiti, da se umakne z nekaterimi primernimi besedami.

„Ne, ostanite še malo, jaz Vas moram še nekaj poprašati. Kaj hočete povedati Njih Veličastvu o tem nenavadnem času?“

„Moja velečastita gospodičina, ne vem ali bi —“

„Jaz hočem vedeti“, pravi trdovratno, da si tudi uljudno mlada gospica. „Ali mislite, da bi Vas vprašala, ko bi ne imela nekaj pravice za to?“

Mlada dama ga je tako ljubeznjivo pogledala, da si je Vladimir mislil, najbolje je, če jej povem resnico. Pravi jej torej s spoštovanjem:

„Njegovo Veličastvo so mi skazali posebno milost. Nijsem se mogel premagati, da bi se ne šel caru osebno zahvalit. Podal sem se semkaj, prišel v drugo nadstropje, nadejaje se najti koga,

ki me pripelje do svojega cilja. Nek notranji glas mi je pravil, da se kje srečam s carom. Ali žalibog, drugače je prišlo, in prosim odpuščanja.“

„Me Vam radi odpustive, samo povejte nama, kakšna je bila tista carska milost?“

Stotnik se je sam seboj jezil. Rad bi bil zavrnil to vprašanje, ali nij se upal. Zato reče:

„Njegovo Veličastvo so plačali moje dolgove, katerih se nijsem mogel izogniti pri svojih malih dohodkih.“

„Kako je Vaše ime, gospod?“

„Stotnik Vladimir Strokeš-Kraszkovič.“

„Dobro gospod, zdaj zamorete iti. Ne imejte nikakih skrbij radi tega. Vašo zahvalo bove uže sporočile Njih Veličastvu.“

Stotnik se je poklonil in odšel. Brž za njim so se vrata trdo zaprla.

Odhajaje je stotnik mrmral: „Norec sem bil, da sem semkaj prišel. Lepa rola za stotnika carske garde, ne maral bi jo še kedaj igrati. Dobro, da nij bilo nikogar drugega zraven.“

Ravnokar dobil sem v roke prevod Jurčičevega „Tugomera“ v českem jeziku. Mej Slovenci poznato je uže vrlega prijatelja Slovincem g. Josipa Penižka. S Tugomerovim prevodom ustregel je neizmerno ne samo nam Slovincem, temveč tudi svojim rojakom Čehom. Pred prevodom je mali sestavek „Josef Jurčič a jeho Tugomer“. Na listu po tem sestavku stojé besede: „Památce ne- unavného bojovníka za práva slovanská, spisovatele tohoto díla Josefa Jurčiče († 3. V. 1881) posvěcuje tento překlad Jos. Penižek.“ Tisk in oblika sta kaj lepa. Zakladatel je Lad. Sehnal v Jičínu. Iskrena Ti hvala, dragi Penižek za dejanstveno ljubav do Slovincem!

P.

Domače stvari.

— (Jour fixe) literarnega in zabavnega kluba je jutri zvečer ob 8. uri pri Tavčarji.

— (V Ormoži) zmagali so pri volitvi v okrajni zastop iz skupine vel. posestva narodnjaki in voljen je župnik g. Švinger s 40 proti 23 glasom. Na narodnej strani bili so vsi kmetski volilci in tudi plemstvo bilo je dobro zastopano. Vrh Središčani, na čelu njim g. Kočevar, volili so, kakor vsikdar, jednoglasno narodno.

— (Razpisana je učiteljska služba) na jednorazrednici v Koroški Beli. Letna plača 450 glđ. in stanovanje. Prošnje do 20. okt. t. l.

— („Slovenskega Pravnika“) 9. štev. izišla je ravnokar in prinaša sledečo vsebino: Kdaj naj se zatoženca k lokalnemu ogledu (§. 254 kaz. pr. r.) pokliče? 2. Kdaj se sme privatni udeleženec kazenske obravnave pridružiti (§. 47 kaz. pr. r.)? 3. Načelo, kako naj sodišče razsodi o predlogih, da naj se nove priče povabijo. 4. Presoja zdravniških mnenj po novih zdravnikih (§. 126 kaz. pr. r.). 5. Specializiranje glavnega vprašanja (§. 318 kaz. pr. r.). (Dalje.) — Pravice, dolžni del rebrati, je treba v treh letih se poslužiti. Ko ta čas preide, je zastarana. (§. 1487 drž. zak.) — Molči-plača. — O odškodovanju rabokupnih pravic pri eksekutivni prodaji posestva, na katerem so intabulirane. — O poskusu pri telesni poškodbi. (Konec.) — K §§. 685 in 801. obč. kaz. zak. — O pravni terminologiji. (Dalje.) — Sodelovanje občinskih uradov pri zvrševanju gozdnega zakona. (Dalje.)

— („Vrtec“) v 10. številki donša: Spomenik, pesen. S. Magolič. — Ranjeni vojak in njegova oporoka. Ig. T. — Pri podrtem mlinu. Josip Gradačan. — Angel. (Po Andersenu pr. I. T.) — Netopir. I. T. — Romarska cerkev v Marijnem Celju. I. T. — Zgodovinsko-mestopisni obrazci. (Spisuje P. F. H.) VIII. Novomesto. — Vrh hruškovega drevesa. Jos. Gradačan. Kratkočasnice. Prigovori. Uganke.

— (Izpred ljubljanskega deželnega sodišča.) Dne 4. okt. sedela je na klopi obtožencev 34 let stara Marija Hinterschweiger, neože-

Prišedši v srednjo vežo, hotel je ravno zaviti v galerijo, ko stopi predenj nek hišni uranik s čmernim obrazom.

„Oprostite gospod, ali ste bili pri Nje carske Visokosti pri avdijenci?“

„Ne, da bi vedel!“ odgovori stotnik nejevoljen.

„Pa ste prišli iz sob carske Visokosti!“

„Iz sob carske Visokosti?“

„Da — iz sob carske Visokosti velike kneginje Olge.“

Vladimir se je čudil; marsikaj mu je bilo jasno, če tudi ne vse.

„Gospa višja dvorna predstojnica hoče vedeti, kaj ste imeli opraviti pri velikej kneginji. Jaz sem pa mislil, bo uže gospod stotnik sam najbolje povedal.“

„Oj, sedaj sem se zapel v lepe mreže“, mrmral je stotnik. „Velika kneginja me je izpraševala. Gotovo sem si nakopal carjevo nemilost.“

Pusti čudečega se uradnika, in hitro odide iz dvora. V pol ure prišel je v svoje stanovanje.

(Dalje prihodnjič.)

njena hči jako poštenega ljubljanskega rokodelca, mati jednega nezakonskega otroka. To je osoba Ljubljancanom jako poznata, kajti jako mala je in hodi uže od svoje mladosti po bergljah; kar pa je nikakor ne ovira, da preleze vse ljubljansko mesto prek in prek, in se posebno rada mudi na šetališčih. Kaznovana bila je uže dvakrat zaradi goljufije. Jedenkrat v Gradci, kjer se je izdala za baronico in osleparila jako mnogo lahkovernih strank. Danes dolži jo zatožba naslednje goljufije. V Ljubljani bivajoča Klara Prohaska obrnila se je sredi meseca februarja t. l. na Marijo Hinterschweiger, da bi po njenem posredovanju dobila kako službo. Le-ta jej takoj obljubi, da dobi službo ključarice v Laških Toplicah, a samo treba dati 45 glđ. kavcije. Ta denar odštela je 28. februarja t. l. Klara Prohaska zatoženi Hinterschweiger, katera obljubi, da pride drugi dan v Ljubljano posestnica Laških Toplic g. Roza Brayer, katera bode dala potrdilo. Pozneje je Prohaska izročila Hinterschweigerici še 10 gold. in 2. marca t. l. pa še 70 gold., ker je Hinterschweigerca rekla, da posestnica Laških Toplic potrebuje to svoto za plačevanje silnih dolgov, in ker je Prohaska mislila, da tem gotoveji dobi obljubljeno službo. Še jedenkrat vjela je Hinterschweiger Prohasko za 5 gold. Slednja je čakala in čakala, toda obljubljene službe le nij bilo. Zadnji čas še le je Prohaska uvidela, da je ogljufana, in je Hinterschweigerjevo prijavila sodnji. Preiskave so pokazale, da Roza Brayer, ki naj bi bila posestnica Laških Toplic, niti ne eksistira, in da je Hinterschweiger, ki nijma nobenega premoženja in je na jako slabem glasu, Prohasko s tem le osleparila. Zatožena obstane svoje dejanje in sodišče obsodi jo zaradi hudodelstva goljufije po §§. 197, 198 in 200 k. z. na tri leta teške ječe, poostrene vsak mesec s postom. Kazen prestati jej bode v kaznilnici v Begunjab.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 6. oktobra. „Fremdenblatt“ naznanja: Cesar sankcioniral je 4. t. m. v državnem zboru sklenjeno volilno reformo.

Lvov 5. oktobra. V deželnem zboru predlagal je Czerkavski revizijo državnih šolskih postav, v kolikor se je za njimi motila avtonomija in so se prekoračile meje po državnih temeljnih zakonih označene.

Rim 5. oktobra. Uradni list objavlja dekrete, s katerimi se razpusti zbornica in so nove volitve razpisane na 29. dan oktobra in 5. novembra. Nova zbornica skliče se v 22. dan novembra.

Mali pravnik.

Za marsikaterega jurista zanimljiva bila je večrajšnja obravnava pri c. kr. m. d. okrajnej sodnji v Ljubljani.

Tožil je sodnijski sluga ali birič „gospod Flesch“ urednika našega lista zaradi razžaljenja časti po dopisu, objavljenem v 157. štev. „Slov. Naroda“. Dopis imel je napis: „Iz doline piskrov in reščet 7. julija“. V njem se pripoveduje, da je uže marsikateri v našo deželico pribegli tujec mej nami našel svojo srečo „ter z majhenim kapitalom talenta pa tem večjimi odstotki lokavosti in predrznosti pomagal si do časti in bogastva. Tacih mož jeden je izvoljenega rodu potomec, krivokljuni birič v Ribnici „gospod Flesch“ imenovan.“

Sodnijski sluga Flesch čutil se je zaradi tega žaljenega, posebno pa zaradi besed „krivokljuni birič“, „lokavost“ in „predrznost“.

Takoj začetkom obravnave vpraša sodnik, kakor navadno, se-li hoče tožnik poravnati s tožencem, a sodnijski sluga Flesch odvrne zategneno: „Prosim, da se sudi po postavi, jest tožbo gor držim.“

Zagovornik gosp. dr. Zarnik dokazuje, da je birič staroslovenska beseda, katero kmet najbolje in jedino razume, posebno starejši kmetje. Kmet nikdar ne poreče: „sodnijski sluga“. Kar se pa „lokavosti“ in „predrznosti“ tiče, bi to spadalo pod §. 491 kaz. z. in za to bi ne bila kompetentna ta sodnja, ampak stvar bi morala pred porotnike. Kar pa zadeva be-

sede „krivokljuni“, je nekako razžaljiva, pa popolnem primerna, ker ima tožnik res kriv nos. Tudi znani Nace Kuranda na Dunaji bil je tako imenovan in še huje, v humorističnih listih risali so ga, kakor jarca, pesni kovali so na njegov nos, pa nij nikdar tožil, ker je znal, da bi bila tožba brez vspeha. „Krivokljuni“ je pač osorna, nikakor pa razžaljiva beseda.

Sodnja proglasila je obsodbo takoj, vsled katere je uredništvo „Slovenskega Naroda“ zakrivilo prestopke žaljenja časti in se obsodi na 10 glđ. globe in v povrnitev sodnijskih stroškov. — Mej razlogi navajalo se je, da je izraz „krivokljuni birič“ prestopke razžaljenja časti. Nasproti pa zaradi besed „lokavost“ in „predrznost“ uredništvo nij bilo obsojeno.

Ta stvar pride še do druge inštanca, ker je toženec objavil priziv. —

Za nejurista pa je ta obravnava dokazala, da je vse, kar je bilo v omenjenem dopisu navedenega iznimši samo besede „krivokljuni birič“ istinito, ker lokavi Flesch tega niti zanikal nij. Ta dogodba bodi našim gospodom dopisnikom za napotek, da svojega persesa ne pomakajo pregleboko v črnilo.

G. sluga Flesch bil je z izidom obravnave toli zadovoljen, da je našega obsojenega urednika povabil celo na polič vina, kar je pa slednji z ozirom na to, da nijma za take dopoludanske užitke tako urtjenega želodeca kakor sluga Flesch in z ozirom na to, da ga prav nič ne mika, podrobneje seznaniti se z lokavim Flesch-em in ker ga nij bilo niti volja delati epigrame, kakor so znani „auf Herrn Wahl's Nase“ — z vso uljudnostjo odbil.

Narodno-gospodarske stvari.

Tržaška razstava.

(Dalje.)

Zapustivši bosansko kolektivno razstavo, pride se v glavno poslopje (št. 2), katero je toli prostrano, da mora obiskovalec biti posebno pazen, da najde vse razstavljalce, za katere se zanima v prvi vrsti. Skupna razstava naših domačinov odpomogla bi bila tej nepriliki, ob jednom pa temu ali onemu pripomogla k večemu priznanju in morebiti k še ugodnejšemu odlikovanju. Ker pa tega nij, mora se stikati tu pa tam, da se pride vsacemu na sled. Mej prvimi domačimi razstavljalci, na katere naleti obiskovalec malo od vhoda naprej, so ljubljanski svečarji. Ker je čebeloreja po Slovenskem sploh, osobito pa na Kranjskem jako razvita, in ker pri nas čebelarji, ki imajo 100, 200, celo do 700 in več panjev, nijso baš redkost, je posledica naravna, da je tudi obrtnija in trgovina z medom in voskom tako živahna, kakor malo kje, in da so predmeti, ki se proizvajajo iz teh dveh tvarin, jako mnogovrstni, okus vedno fineji, zahteve pa dan na dan strožje — tedaj tudi konkurenca velika. In na tržaški razstavi zastopana sta baš dva konkurenta v tej stroki. Oroslav Dolenc, narodni svečar v Ljubljani stavlil je na ogled jako lepe sveče razne velikosti, dve mašni knjigi iz voska, dva voščena šopka v vazah itd. ravno tako pa tudi firma P. & R. Seemann sveče vsakoršne oblike, buketé iz voska, albume in druge jednake izdelke. Ker nijmo strokovnjaki v tej zadevi, ne upamo si izreči posebne sodbe, ampak smo tega mnenja, da je blago obeh menda jednako pristno in dobro, in da bosta oba za svoje elegantne izdelke imela dovolj dohodka. Gosp. Dolencova izložba je precej manjša mimo Seemannove in s tem ga je menda slednji nadkrilil, ker vsakdo sodi v prvi vrsti po vnanji obliki, po tem, kako se blago prezentira. Da sta obe „vetrini“ jednaki, bilo bi sigurno tudi odlikovanje vsaj jednako.

Janez Močnik „fužinski in orodni kovač v Mozirji pri Celju“ izdeluje vsakovrstne sekire, krampe, železne grablje, vile, lopate, motike, cepine, kije, tesla itd. katere je tudi vse razstavil. Delo videti je dobro, žal, da je vse železje več ali manj zarjavelo, kar je splošnemu vtisu na kvar in kar je bilo menda uzrok, da gosp. Močnik nij bil bolj odlikovan. Drugi razstavljalci železnine bili so v tem obziru bolj oprezní, kajti brisali in likali so razstavljene predmete neprestano, da nij bilo videti niti pegice.

Ločnikar in Andretto iz Viča pri Ljubljani razstavila sta svoje izvrstne in obče priljubljene salame. Konkurenti iz Pešte imeli so sicer veliko daljše in debelejšje salame, pri katerih pa nijmamo nikakega porošstva, da so tako ukusne in tako skrbno izdelane kakor Ločnikarjeve, ki se sproti prodadó, ker jih vsakdo pozna in „obrajta“.

(Dalje prih.)

Meteorološko poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Moškina v mm.
2. oktobra	ob 7. uri	739.62 mm.	+ 8.6° C	brezvetrije	jasno	0.00 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	739.54 mm.	+ 14.2° C	brezvetrije	jasno	
	ob 9. uri zvečer	739.92 mm.	+ 14.0° C	slaboten jugozahod	oblačno	
3. oktobra	ob 7. uri	738.88 mm.	+ 11.1° C	brezvetrije	oblačno	7.80 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	737.63 mm.	+ 19.2° C	slaboten jugozahod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	738.02 mm.	+ 15.4° C	slaboten jugozahod	oblačno	
4. oktobra	ob 7. uri	738.06 mm.	+ 13.3° C	slaboten vzhod	oblačno	14.50 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	738.56 mm.	+ 10.4° C	slaboten jugozahod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	739.32 mm.	+ 7.4° C	slaboten vzhod	oblačno	
5. oktobra	ob 7. uri	740.60 mm.	+ 10.3° C	slabotna burja	oblačno	3.80 mm. dežja.
	ob 2. uri popoldne	741.76 mm.	+ 11.2° C	slaboten vzhod	oblačno	
	ob 9. uri zvečer	742.98 mm.	+ 9.6° C	slaboten vzhod	oblačno	

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk se je povsod močno vzdignil in bil je povsod tako enakomerno razdeljen, da je znašal razloček mej maksimum in minimum vse srednje Evrope sploh komaj 2 mm. Vetrovi so postali vseskozi močnejši in so prevladovali sploh še vedno južni vetrovi. Temperatura je ostala precej nespremenljiva, samo da je bila manj ekstremna, ker je znašal razloček mej maksimum in minimum samo 7° C. Nebo je bilo še vedno povsod večinoma popolnem oblačno, vreme tudi še vedno ali nestanovitno ali pa celo dež evno.

Dunajska borza

dné 6. oktobra.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76 gld.	75	kr.
Srebrna renta	77	50	"
Zlata renta	95	40	"
5% marcna renta	92	75	"
Akcije narodne banke	826	—	"
Kreditne akcije	315	20	"
London	119	30	"
Srebro	—	—	"
Napol	9	46	"
C. kr. cekini	5	66	"
Nemške marke	58	35	"
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	120	"
Državne srečke iz l. 1864	100	169	75
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	40	"
Ogrska zlata renta 6%	119	35	"
" " " 4%	87	35	"
" " " papirna renta 5%	86	30	"
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	—	"
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	115	50
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	30	"

500 zlatov

plačam onemu, kdor pri vporabljanji
Kothejeve zobne vode

1 steklenica 35 kr., še kedaj čuti zobne bolečine ima iz ust duh.

J. G. Kothe,

umirov. dvorni založnik v Mödlingu pri Dunaji, vila Kothe.

(144—32)

V Ljubljani dobi se jedino le pri lekarni **Jul. pl. Trnkoczyji** in v vseh lekarnah, droguerijah, parfemerijah, prodajalnicah galanterijskih rečij itd. na Kranjskem.

Umetne (574—12)

zobe in zobovja

postavlja po najnovšem americkem zistemu v **zlatu, vulkanitu ali celulojdu** brez bolečin. **Plombira z zlatom** itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin **zobni zdravnik A. Paichel**, poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Salicilna ustna voda, aromatična, vpliva oživiljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Salicilni zobni prašek, splošno priljubljen, vpliva zelo oživiljajoče in napravi zobe blesteče bele, a 30 kr.

Najnovejše spričalo.

Vaše blagorodje! Mnogo let vporabljam Vašo **salicilno ustno vodo** in **salicilni zobni prašek** z izvrstnim vspehom in priporočati ja morem vsakemu najtopleje. Pošljite zopet od vsakega 3 steklenice.

Spoštovanjem **Anton Slama, župnik.** Vsa navedena sredstva ima **vedno frišna** v zalogi in jih razpošilja proti poštnemu povzetju **lekarna „pri samorogu“**, v Ljubljani, Mestni trg št. 4.

Najstarejša in največja firma MORIC-a BUM-a v Brnu

priporoča za prihodnjo sezijo:

3 metre 20 Cm., to je 4 1/8 vatlov prave brnske volnene robe za celo zimsko obleko, a meter po gl. 2.60 torej vkup gl. 8.32.

3 metre 20 Cm. prave brnske volnene robe iz fine volne, a meter po gl. 3.60, vkup za gl. 11.52.

Najfin. brnsko volneno robo od gl. 4.50 do gl. 8.— per meter.

2 metra 20 Cm., modri, rujavi, olivni ali črni Palmerston za zimske suknje a meter po gl. 2.60, torej gl. 5.72; ali pa iz boya, bobra, gagkunovega mahú ali poprečni a meter po gl. 3.—, torej gl. 6.60; zraven 1 meter 30 cm. križastega ali črtanega brnskega podšiva po gl. 1.—, znaša gl. 1.30.

Finejšo brnsko robo za sukne tudi v vseh barvah, a meter od gl. 3.50 navzgor do gl. 10.—. Podšivno robo a meter od gl. 3.50 do gl. 6.—.

1 meter 20 Cm., to je 1 1/2 vaša moderne brnske volnene robe za hlače, per meter po gl. 3.—, stane gl. 3.60.

Finejša roba za hlače per meter po gl. 4.— do gl. 8.—.

Pravi angleški popotni plaidi, 3 m. 50 cm. dolgi in 1 m. 60 cm. široki, od gl. 3.75, gl. 5.—, gl. 5.25, gl. 8.— do gl. 18.—.

Vedno ima veliko zalogo vsakovrstnega sukna za civilno, vojaško in hvrejno obleko, sukno za cerkvene potrebe in za biljard, potem loden in meničkofe, kakor tudi vsake barve ženskega sukna po vsakoršnej ceni.

Naročila pošiljajo se točno proti poštnem povzetju, **celo brez stroškov** in se embalaža ne računi. (565—5)

Obrazi za krojače franko.

Umri so v Ljubljani:
4. oktobra: Ema Müller, dunarice hiš, 14 dnij, Hrenove ulice št. 12, za katarom v želodci in v črevah.
5. oktobra: Sofija Eger, kupčevalera hiš, 3 leta, sv. Petra cesta št. 4, vsled Uraunije.
5. oktobra: Janez Rogensberger, krojaški učencec, zlati prisilni delavec, 18 let, Poljanski nasip št. 50, za jetiko.
V deželni bolnici:
5. oktobra: Reza Obrtnik, kuharica, 38 let, za vročinsko boleznijo.

Tujci:
5. oktobra:
Pri **Stonu:** Pilsche z Dunaja. — Rih-taric iz Zagreba. — Zangverini z Dunaja. — Lavrencic iz Postojne.
Pri **Malleti:** Surina z Dunaja. — Dornig iz Gradca.
Pri **avstrijskem cesarju:** Juvancic iz Zaloga Loga. — Rappa z Dunaja. — Frabusner iz Galicije.
Pri **bavarskem dvoru:** Tedempnti z Trsta. — Falz z Dunaja.

Bergerjevo medicinično milo iz smole,

priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se v največ evropskih državah s sijajnim uspehom zoper

vsakovrstne oprhe na životu,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — **Bergerjevo milo iz smole** ima 40% koncent. smole iz lesa ter se stvarno od vsega drugega mila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se **prekanjenju izogne**, zahteva naj se odločno **Bergerjevo milo iz smole** ter se pazi na znano varstveno marko.

Pri **trdovratnih poltnih boleznih** rabi se mestu mila iz smole z uspehom **Bergerjevo med. milo iz smole in žvepla,**

a zahteva naj se vedno **samo Bergerjevo milo iz smole in žvepla**, ker so **inozemski** ponarejanja neuspešni izdelki.

Kot **milejše milo iz smole** za odstranjenje vseh **nečistostij na polti**

zoper oprhe na glavi in koži otrok in kot nepresezno kosmetično milo za **umivanje in kopanje pri vsakdanjej rabi** služi

Bergerjevo glicerin-milo iz smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši. (38—19)
Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogo ima lekar **G. HELL v OPAVI.**

V zalogi v vseh lekarnah cele države. **Glavne zaloge** pa imajo:
V **Ljubljani** pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. V **Kočevju** J. Braune. V **Krškem** J. Bomeker. V **Idriji** J. Wardo. V **Kranju** K. Šavnik. V **Litiji** Jos. Beneš. V **Novem mestu** D. Rizzoli. V **Radovljici** A. Roblek. V **V. pavi** A. Konečny.

TRŽAŠKA razstavina LOTERIJA.

1. glavni dobitek gotovih 50.000 gld.

2. glavni dobitek gotovih 20.000 gld.

3. glavni dobitek gotovih 10.000 gld.

Nadalje

1 à gld. 10.000 — 4 à gld. 5000 — 5 à gld. 3000 — 15 à gld. 1000 — 30 à gld. 500 — 50 à gld. 300 — 50 à gld. 200 — 100 à gld. 100 — 200 à gld. 50 — 542 à gld. 25. — skupaj

1000 dobitkov iz 213.550 goldinarjev,

razven tega še mnogo drugih postranskih dobitkov, obstoječih v stvareh, ki so jih podarili razstavljalci.

Cena jednemu lozu 50 kr. (638—2)

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštnino naj se pošiljajo na **loterijski oddelek tržaške razstave,** Piazza Grande št. 2 v Trstu.